

Ο Φιλελευθερισμός του Τεκτονισμού
(επί τη ευκαιρία – και – της εθνικής εορτής της 25^{ης} Μαρτίου)

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του διαλόγου που άρχισε στις Στοές μας και στο προκείμενο βήμα της Μεγάλης Στοάς μας, με αφορμή την επέτειο της Εθνεγερσίας του 1821 (δια των αναρτηθέντων πανηγυρικών), και εξελίχθηκε υπό τις συνθήκες έτερο- και αυτο-προστασίας διά του (αυτό-;) περιορισμού της "ελευθερίας" μετακίνησης, θεώρησα (ευελπιστώ) χρήσιμη την ανάρτηση του συνημμένου πονήματος στην όλη εξέταση της "ελευθερίας".

Αδδ.: υγιαίνετε και αισιοδοξείτε με την βοήθεια και των αρχών και της παράδοσης του θεσμού μας και ιδίως της κατά καθήκον εις ελευθερίαν ευπραξίας.

Μπορεί η επανάληψη να είναι μήτηρ μαθήσεως, είναι όμως και πρόξενος ανίας, ιδίως όταν αφορά σε ξύλινους λόγους και παραγωγές στρατευμένων κονδυλοφόρων που συσκοτίζουν ή πάντως απαξιώνουν την αλήθεια. Το ίδιο συμβαίνει με τους πανηγυρικούς επ' αφορμή εθνικών επετείων, που προφανώς σκοπεύουν στην διατήρηση της εθνικής μνήμης. Για τούτο χρειάζεται να φροντίζουμε ώστε ο πανηγυρικός μας να σκοπεύει στη συνειδητοποίηση της ουσίας των επετείων, πέραν των τετριμμένων και αναμασώμενων, γεγονότων και σχολίων.

Έτσι, θεώρησα χρήσιμο να δούμε την προκείμενη επέτειο ως αφορμή για να αναδειχθούν τα στοιχεία και γεγονότα που τεκμηριώνουν την σχέση του ελευθεροτεκτονισμού του ΑΑΣΤ με την ουσία της επετείου που κατ' εμέ είναι η εθνική ανεξαρτησία και η προσωπική ελευθερία.

Είναι κοινός τόπος ότι η ελευθερία είναι μια ευαίσθητη έννοια και κατάσταση, με πολλούς επιβουλείς, όπως ένας επίδοξος κατακτητής, ένας δικτάτορας, ένας εκβιαστής, ένας μισαλλόδοξος ή φανατικός νους, ένας φθονερός προϊστάμενος, ένας ανασφαλής επικεφαλής οργάνωσης, ένα αυταρχικό αφεντικό ή ένας στρατευμένος και χειραγωγός της σκέψης ή συνείδησης λόγος ή έργο ή μεθόδευση, ένας διαταραγμένος ή μισερός ρουφιάνος, όπως και κάθε λογοκρισία ή συζυγική δεσποτεία.

Είναι φανερό ότι το κοινό στοιχείο όλων αυτών των «κακών» είναι πράγματι η προσβολή της ελευθερίας, άλλοτε της Πολιτείας ή του έθνους, άλλοτε της κοινωνίας, ή της ομάδας ή του ατόμου.

Βέβαια παρά τις επιμέρους εκφάνσεις και τα πεδία έκφρασής της, μια είναι η ιδέα της ελευθερίας, μία και μόνη κατάσταση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ελευθερία και όλες οι προαναφερόμενες περιπτώσεις δεν είναι παρά μερικώτερες εκδηλώσεις της.

Έτσι όταν λέμε «εθνική ελευθερία» θα μπορούμε να εννοούμε το πλαίσιο όλων των ελευθεριών που συνέχονται με τους ανθρώπους, τις ιδέες, τις αρχές, την κοινωνία του Έθνους.

Ο Ρήγας έγραψε «Όταν εμποδίζονται αυτά τα δίκαια (ελευθερία σκέψεως, εκφράσεως, συναθροίσεως κλπ...) είναι ενθύμησις του εξοστρακισθέντος Δεσποτισμού όπου αποδιώξαμεν (άρθρο 7, τα δίκαια του ανθρώπου). Έτσι, ο Ρήγας εξομοιώνει την κοινωνική με την εθνική δουλεία.

Αυτή η αντίληψη συνιστά την βάση της σχέσης Τεκτονισμού και Ελευθερίας, ή την πεμπτουςία του Τεκτονισμού, με άλλα λόγια. Αυτήν την σχέση και αντίληψη

διερευνά το παρόν, αποδίδοντας παλιό σχετικό τεκτονικό λόγο που διαρθρώνεται κατά τα κείμενα και την πρακτική δραστηριότητα του τεκτονικού θεσμού.

«Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ στα θεσμικά κείμενα του ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΥ»

Η κοινά αποδεκτή σχέση αιτίας – αποτελέσματος υπάρχει και στην σχέση πράξη – νόηση ή αντίληψη ή ιδέα και αυτή η συνέχεια συνιστά τον Λόγο στην ανθρώπινη διάσταση, τον ανθρώπινο άθλο, γέρας και κατάρα.

Έτσι, πίσω από τις δράσεις του Τεκτονισμού για την ελευθερία βρίσκεται μια παλαιότερη φιλελεύθερη και ευρέως ανθρωπιστική τεκτονική θέση: «Ελευθερία – Ισότητας – Αδελφότητας» είναι το πλέον χρησιμοποιημένο, ευρύτατα γνωστό τεκτονικόν λόγιον από το 1789.

1. ΤΟ ΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Κατά το γνωστό, λίγο – πολύ κοινό στις τεκτονικές δυνάμεις, Σύνταγμα ή Καταστατικό Χάρτη κάθε παραδοσιακά οργανωμένου τεκτονικού σώματος «ο Τεκτονισμός είναι θεσμός προοδευτικός» βασικό σημείο κοινωνικής ελευθερίας. Περαιτέρω λέγει «Ως ύπατον αγαθόν ο ελεύθερος τέκτων θεωρεί την ελευθερίαν σκέψεως και συνειδήσεως, αποδοκιμάζει παν μέσον απειλούν την ελευθερίαν ταύτην, και καταδικάζει την βίαν».

Άλλωστε, όλοι μας έχουμε ενυπογράφως εκφράσει την αντίθεσή μας προς τα ολοκληρωτικά καθεστώτα όταν γίναμε μέλη του τάγματος.

Θα επισημάνω το «Οι τέκτονες θεωρούν ως καθήκον το αμύνεσθαι υπέρ παντός αδικουμένου και έχουν ως αρχήν τον σεβασμόν της ελευθερίας κλπ». Αυτό ξεκαθαρίζει ότι η πάλη για χάρη των αδικουμένων και ο σεβασμός της ελευθερίας ΔΕΝ εμπίπτουν στις ενέργειες τις οποίες ο Τεκτονισμός απαγορεύει μέσα στις Στοές.

Για αυτό πρώτη προϋπόθεση για την είσοδο στον Τεκτονισμό τάσσεται ο υποψήφιος να είναι ελεύθερος (αρχή ΙΧ του τεκτονικού Συντάγματος).

2. ΤΑ ΤΥΠΙΚΑ

Ως «ελεύθερος» (και χρηστοήθης) «τολμά» να προσέλθη στον Τεκτονισμό ο αμύητος. Και τον ξαναρωτάμε επίσημα «Αβιάστως και ελευθέρως εμφανίζεσθε ενώπιον ημών;». Έτσι ο Τεκτονισμός δείχνει απ' αρχής τη βασική του μέριμνα για την ελευθερία βούλησης και δράσης.

Ακολουθεί όμως και μία διαβεβαίωση πνευματικής ελευθερίας από τις πιο σπάνιες: «Ο Τεκτονισμός ουδέν θέτει όριον εν τη αναζητήσει της αληθείας». Και αμέσως μετά, πριν από τις δοκιμασίες του αμύητου θα αναλυθεί το περιεχόμενο «της λέξεως ελευθερία» (σελ. 31).

Δύσκολα θα βρη κανείς σ' οποιοδήποτε σύστημα ή οργάνωση μία τέτοια ΕΠΙΜΟΝΗ στο θέμα της ελευθερίας, από την πρώτη στιγμή της συμμετοχής ενός νέου μέλους.

Δεν είναι τυχαίο ότι σε αντίθεση με την δογματική καταπίεση, ο Τεκτονισμός αναγνωρίζει τον Γαλιλαίο ως μάρτυρα της Επιστήμης.

Μιλάει και για «την απόλαυσιν της (ελευθερίας) άνευ βλάβης του πλησίον».

Επανελημμένα τονίσθηκε και ότι «Ανάγκη επί τέλους ίνα η οικουμένη φωτιστή δια των εργασιών μας και απαλλαγή των στεναγμών του επαίσχυντου ζυγού της δουλείας εις ον κρατεί αυτήν δέσμιαν η τυφλή αμάθεια» για να δηλωθεί απερίφραστα ότι η πνευματική καλλιέργεια και παρασκευή των ανθρώπων θα

οδηγήσει στην ανύψωση προς την Ελευθερία. Για αυτό και κατά το Σύνταγμα, για την ανόρθωση της Ανθρωπότητας χρειάζεται «αδιάλειπτος εργασία (...) δια της ειρηνικής και βαθμιαίας ανυψώσεως του Ατόμου». Από αυτά καταδεικνύονται αφ' ενός τα μέσα και σκοποί του Τεκτονισμού (ιδέτε τα επίθετα «ειρηνικός» και «βαθμιαίος») και αφ' ετέρου ο πυρήνας του τεκτονικού ενδιαφέροντος και υποκειμένου που είναι το Άτομο. Έχουν προφανώς θεμελιακή σημασία για την ερμηνεία της γενικότερης τεκτονικής μεθόδου, όπως και για την υλοποίηση της κοινωνικής ελευθερίας.

Εν τέλει ας μην ξεχνάμε και την άποψή του για την πανίσχυρη «Δύναμη που λέγεται Λαός»!

Ο ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ στην πράξη

Ο πρωτοπόρος ΓΑΛΛΙΚΟΣ ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Είναι γνωστά τα όσα πολλά γράφηκαν για τις σχέσεις Τεκτονισμού και Γαλλικής Επανάστασης.

Σημασία έχει ότι ήδη ανάμεσα στους 53 αντιπροσώπους που έστειλε η χώρα στην Αυλή (Ιανουάριος – Φεβρουάριος 1789) οι 31, δηλαδή 60%, ήταν Τέκτονες. Σημασία έχει και ότι η πνευματική απελευθέρωση που είχαν πετύχει οι εγκυκλοπαιδιστές μέσα στην Στοά των «εννέα αδελφών» (των Μουσών δηλαδή) ολοκληρωνόταν με την επιφώνηση «Liberté – Egalité – Fraternité» αρχικά μόνο μέσα και αργότερα και έξω από τις στοές.

Όταν ο αδ.: Condorset, διάσημος μαθηματικός, θα συντάξει τις θεμελιώδεις αρχές των δικαιωμάτων του ανθρώπου στα 1789, ο Τεκτονισμός θα έχει προσφέρει από τον φιλελευθερισμό του στον εκδημοκρατισμό της κοινωνίας και των Κρατών.

Επανάστασεις και Τεκτονισμός

Πρόκειται για τις εθνικοαπελευθερωτικές τεκτονικές κινήσεις, φορείς των πιο ζωντανών ρευμάτων των προοδευτικών ιδεών, από τα μέσα του 18^{ου} ως τα τέλη του 19^{ου} αιώνα.

Γρήγορα οι κινήσεις αυτές έπεσαν στην δυσμένεια των απολυταρχικών καθεστώτων της Ευρώπης την εποχή εκείνη, σε Κράτη – μωσαϊκά που δεν αναγνώριζαν ούτε εθνότητες, ούτε διακρίσεις εξουσιών, ούτε πολιτικά δικαιώματα. Από αυτή την άποψη είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστικό το γεγονός ότι, ακόμα και μέσα σε βασικώς συντηρητικά τεκτονικά κείμενα, γίνεται μνεία αυτής της δυσμένειας: Το 1786, στις «Νέες, μυστικές και θεμελιώδεις διατάξεις» του Φρειδερίκου του Μεγάλου σημειούται ότι τα διασκορπισμένα τεκτονικά σωματεία «εγέννησαν υπονοίας και έλλειψιν πάσης εμπιστοσύνης εκ μέρους πάντων σχεδόν των Ηγεμόνων, και μεγάλους προκάλεσαν σκληρούς διωγμούς εκ μέρους τινών εξ αυτών». Ο ιστορικός ρόλος του Τεκτονισμού είχε δηλαδή αρχίσει.

Ας μην διαφεύγει ότι η Μ. Αικατερίνη όταν πρωτοέμαθε για την μόδα του Τεκτονισμού στην Δυτική Ευρώπη αυτοανακηρύχθηκε προστάτιδά του για να ανακαλέσει όταν εξερράγη η Γαλλική Επανάσταση!

Και ιδού ένα άλλο μέγα ιστορικό προηγούμενο, πριν από τη γνωστότατη πλέον συμβολή στην Ελληνική Επανάσταση: Πρόκειται για την Αμερικάνικη Επανάσταση, που ξεκίνησε από μια τεκτονική Στοά της Βοστώνης στα 1770, ανδρώθηκε μέσα στο τρίγωνο του αδ.: Ουάσιγκτον, του αδ.: Φραγκλίνου και του αδ.: Λαφαγιέτ, για να επιστεφθή με την θριαμβευτική είσοδο των μελών του επιτελείου

του Ουάσιγκτον, όλων με τεκτονικά διάσημα, μέσα στη Φιλαδέλφεια, στις 27 Δεκεμβρίου του 1778.

Οι πρωτεργάτες της Ιταλικής Επανάστασεως ήσαν τέκτονες κανονικοί και οι εμπνεύσεις τους τεκτονικές: Μαντζίνι, Κρίσπι, Καβούρ και με πρώτον όλων τον μετέπειτα Μεγ.: Διδ.: της Ιταλίας αδ.: Γκαριμπάλντι.

Εξ άλλου, ο πρώτος εκλεγείς αυτόχθων Πρίγκηψ της αυτονόμου Ρουμανίας (1859), ο Αλέξανδρος – Ίων Cuza, ήταν Σεβάσμιος της Στοάς «Αστήρ του Δουνάβεως» στο Γαλάτσι.

Οι σε πολλές χώρες αναφορά στο ρόλο τεκτόνων ή και των τεκτονικών ιδεών στις διάφορες εθνικοκοινωνικές επαναστάσεις, για να φανή η γενικότητα του φαινομένου και να αποκλεισθή ο χαρακτηρισμός του ως «συμπωματικού».

Μείζων απόδειξη: ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΤΕΚΤΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΟΥΣ

Πάνω στο θέμα αυτό θα μπορούσαν να γραφτούν βιβλία ολόκληρα. Η συνοπτική αναδρομή που ακολουθεί έχει σκοπό να υπενθυμίσει ότι όπου υπάρχει ανελευθερία εκεί ο Τεκτονισμός διώκεται, άμεσα ή έμμεσα.

Χαρακτηριστικά, στο IV Διεθνές Κομμουνιστικό Συνέδριο ο Τρότσκι δηλώνει ότι «η ελευθερία που υποστηρίζεται από τον Τεκτονισμό είναι μία ελευθερία αστικής συλλήψεως, αντίθετη με εκείνην της δικτατορίας του προλεταριάτου» (1966).

Ευρισκόμαστε στο Δεκέμβριο του 1921. Ο τεράστιος ρόλος του ρωσικού Τεκτονισμού για τη δημοκρατία αρχίζει να παρασιωπάται. Ακόμη και οι πρώτοι μετεπαναστατικοί (1917) πρωθυπουργοί, τέκτονες κανονικοί (Πρίγκηψ Λνον, Kerenski κ.α.) πρέπει να λησμονηθούν (Hutin, 1961). Σε λίγο η αρχή της Σταλινικής λαίλαπας (1923) θα σβήση κάθε τεκτονική ζωή στη Σοβιετική Ένωση.

Την ίδια ακριβώς εποχή (στις 13 Φεβρουαρίου 1923), το Μέγα Φασιστικό Συμβούλιο της Ιταλίας αποφασίζει το ασυμβίβαστον της φασιστικής και της τεκτονικής ιδιότητος. Ο Μ.: Δ.: της Μ.: Α.: της Ιταλίας Domizio Torrigiani και πλήθος τεκτόνων θα εξορισθούν στο Lipari.

Στη χιτλερική Γερμανία και στη φρανκική Ισπανία το κλείσιμο των Στοών, οι δολοφονίες και η αποστολή σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως πολλών τεκτόνων έγιναν πολύ ταχύτερα και συστηματικότερα. Στο αντιχιτλερικό κίνημα της 20^{ης} Ιουλίου 1944 θα συμμετάσχη σημαντικός αριθμός παλαιών τεκτόνων (Hutin, 1961, σ. 125). Το καθεστώς του Vichy στη Γαλλία θα αναλάβη τεράστια εκστρατεία «να καθάριση την Γαλλίαν από τη αγγλοεβραϊκήν πλουτοκρατίαν και τον εβραϊκόν μπολσεβικισμόν των μασώνων»! Με διάταγμα του Αυγούστου του 1941 όποιος είχε υπάρξει τέκτων δεν μπορούσε να διορισθή δημόσιος υπάλληλος στη Γαλλία (Hutin, 1961, σ. 16). Είναι τέτοια η μανία των φασιστών στη Γαλλία ώστε η επτάτομος εγκυκλοπαίδεια του Καθολικισμού (G. Jacquement, Paris 1955), **δηλαδή αυτών που αφόρισαν δις τον ελευθεροτεκτονισμό**, αφιερώνει ειδικό κεφάλαιο στο οποίο εκφράζεται με θερμή συμπάθεια για τα θύματα των διωγμών κατά των τεκτόνων (βλ. και Mellor, 1964, σ. 284-285). Ας αναφερθή εδώ, για το περίεργο του πράγματος, ότι μέχρι και αντιτεκτονικό γραμματόσημο κυκλοφόρησε στην Σερβία το 1941!

Ας θυμηθούμε, τέλος, τους αιχμαλώτους πολέμου τέκτονες που κράτησαν την τεκτ. ζωή μέσα σε διάφορα στρατόπεδα συγκεντρώσεως: **24** συγχρόνως Στεγασταί αναφέρονται σε μια περίπτωση Στοάς αιχμαλώτων στη Σιγκαπούρη (Pickard Knight, 1969, σ. 273).

Τελειώνω αυτή την συνοπτική αναδρομή στο κεφάλαιο των διωγμών αναφερόμενος σε μια από τις χώρες του ανατολικού συνασπισμού, τη Ρουμανία, όπου

ο Τεκτονισμός φυτοζώησε τέσσερα ολόκληρα χρόνια (1944-1948) μετά την εγκατάσταση του κομμουνισμού, για να πάψει πλέον να υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια, μέχρι την σχετικά πρόσφατη επανεμφάνισή του.

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΥ ΣΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ

Δέκατος όγδοος και δέκατος ένατος αιώνας

Είναι πολύ γνωστά πλέον τα περιστατικά της τεκτονικής παρασκευής της Εθνεγερσίας, στον μείζονα ελληνικό χώρο: Πλήθος τεκτονικές και παρατεκτονικές οργανώσεις, έναν σχεδόν αιώνα πριν από την ελληνική επανάσταση, είχαν σαφείς απελευθερωτικούς σκοπούς (βλ. π.χ. Τάσιος, 1974, σελ. 191). Αυτή τη ζώσα ιστορία είχε υπ' όψιν του και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης όταν αποτεινόμενος στις ψυχές του Σκουφά και του Τσακάλωφ έλεγε: «Ευλογημένοι αι στοαί αι μασονικές αίτινες σας εβάπτισαν εις την κολυμβήθραν της Ελευθερίας».

Κατ' αυτή την ιστορία αναγνωρίζει ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Βακαλόπουλος όταν γράφει ότι «κατά τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, οι μυστικές εταιρείες είναι το μόνο καταφύγιο των οπαδών των φιλελεύθερων ιδεών. Πολλές μάλιστα απ' αυτές γεννήθηκαν μέσα στους κόλπους του μασονισμού (το «Βήμα», 29.1.71).

Άλλωστε, είχαν προηγηθεί οι ασταμάτητοι αγώνες του πρώτου Μεγ.: Διδ.: της Μεγάλης Στοάς της Ελλάδος αδ.: Διον. Ρώμα: Στα 1815 διώχτηκε από την Ιόνιον Γερουσία από τον αδίστακτο Μαίτλαντ. Στα 1821 εξωρίστηκε από τους Άγγλους για να γυρίσει στα 1824, πάντα ακούραστος. Αργότερα, τιμημένος πια από τον Όθωνα ιδιοχείρως με τον ανώτερο Ταξιάρχη του Σωτήρος, δεν ξεχνάει τους αντιβρετανικούς αγώνες, παρά την αλλαγή της ιστορικής σκηνής: Στα 1850 θα αρνηθεί ελληνικώτατα τον αγγλικό Μεγαλόσταυρο. «Ο ασπρομάλλης γέροντας του 1850 εκδικιόταν εκείνη την στιγμή αξιοπρεπέστατα τον καταδιωγμένον αγωνιστή του 1815», λέει και ο ιστορικός Ντ. Κονόμος.

Μην ξεχνάμε ότι η από τους διδασκάλους και λόγιους της διασποράς, όπως και από τους δασκάλους (ιερωμένους ή σπουδασμένους ή ιεροκήρυκες ή ερασιτέχνες και λόγιους του τόπου) πνευματική προεργασία της Επανάστασης (εξ ου και οι αναφορές των καπεταναίων στα παλληκάρια τους περί Ελληνικής Μυθολογίας, Θερμοπυλών, Μαραθώνα, Σαλαμίνας και Μεγάλου Αλεξάνδρου ή τα ονόματα των πλοίων του τρινήσου όπως Θεμιστοκλής, Άρης, Αθηνά, Λεωνίδα, Μιλτιάδης) συνέβαλε στην οργάνωση και έκφραση εθνικού πνεύματος με ενοποιά στοιχεία «την πίστη και την πατρίδα».

Η Γαληνοτάτη Μεγάλη Ανατολή της Ελλάδος και οι εθνικοί αγώνες

Και αν ως εδώ είχε απομείνει καμία αμφιβολία για την πλήρη στράτευση του Τεκτονισμού υπέρ των εθνικών αγώνων, ο καλόπιστος μελετητής της Ιστορίας θα επείθετο ολότελα, ακόμα και από τους τίτλους των πρώτων ελλαδικών στοών υπό την Γαληνοτάτην Μεγ.: Αν.: της Ελλάδος (1864). Ιδού αυτοί: «Πρόμαχοι της Πατρίδος», «Παίδες Μαραθωνομάχων», «Ρ. Φεραίος» κ.α.

Είχαν προηγηθεί το 1862 οι συνεννοήσεις με τον Μεγ.: Διδ.: της Ιταλίας αδ.: ;;;; για μια απόβασή του στις τουρκοκρατούμενες περιοχές του Ελληνισμού. Δυστυχώς το σχέδιο αυτό, παρά την προθυμία του ;;;; παρέμεινε πάντοτε στο στάδιο της προετοιμασίας. Αναφέρουμε όμως επί τη ευκαιρία ότι ο υιός του, ;;;;, έσπευσε να

αγωνισθή κατά των Τούρκων στο Ελληνικό μέτωπο, στον ατυχή πόλεμο του 1897, επί κεφαλής ιδιαίτερου εθελοντικού σώματος Γαριβαλδινών.

Την ίδια εποχή (10.2.1897) η Μεγάλη Αν.: της Ελλάδος αποφασίζει και αποστέλλει στο μέτωπο (Καρβασαρά και Κομπότι) δύο σώματα νοσοκόμων και ιατρών υπό τον αδ.: Γ. Μακκάν, με το διακριτικό τεκτονικό όνομα «Ακακία – Ιπποκράτης».

Ξαναγυρίζοντας πίσω στα 1866, βρίσκουμε τις αθηναϊκές και τις σμυρναϊκές στοές επί ποδός υπέρ της Κρητικής Επανάστασης. Οργανώνεται η αποστολή του Αμερικάνου αδ.: ;;;; στην αγωνιζόμενη Κρήτη, με την αρωγή και του αδ.: ;;;; Αμερικάνου πρόξενου στην Κωνσταντινούπολη.

Παραλλήλως, πλούσιοι έρανοι συλλέγονται σε όλες τις ελληνικές στοές και έχουμε π.χ. ευχαριστήρια επιστολή του τότε Έλληνας Υπουργού Εξωτερικών για την προσφορά της παλαιμάχου στοάς «Φοίνιξ» της Κέρκυρας. Εν μέσω αυτών των αγώνων έρχεται, ακριβώς τότε, να τιμήση τον Ελληνικό Τεκτονισμό η σκοταδιστική υστερία του Απ. Μακράκη, με το χριστιανικώτατον παράγγελμα «Καύσατε τας μασωνικάς λέσχας». Ζητώ να μου συγχωρεθή η παρεμπίπτουσα αυτή αναφορά, αλλά νομίζω ότι ο ιστορικός πρέπει να αναζητήσει; διαμαρτυρούμενη για τις ωμότητες των Τούρκων στην Κρήτη και στην Ανατολή.

Τέλος, η πρώτη οικουμενική προσωρινή κυβέρνηση που εκήρυξε την Ένωση, είχε μεταξύ άλλων τεκτονικών μελών της και τον δραστήριο αδ.: Πετυχάκη, ιδρυτή της Στοάς «Μίνως» του Ρεθύμνου.

Μακεδονικός Αγώνας

Στον αγώνα αμύνης που αναγκάστηκε να προτάξει το έθνος (με βραδύτητα πολλήν, κατά την ταπεινή μου γνώμη), ο Ελληνικός Τεκτονισμός έπαιξε έναν ρόλο αντάξιο της προεπαναστατικής περιόδου του 1821. Τα σωζόμενα Αρχεία της Μεγ.: Αν.: της Ελλάδος αποδεικνύουν, από του 1897, ένα ευρύ σχέδιον αθρόων Μυήσεων Μακεδόνων που αποστέλλονταν κατόπιν στην Μακεδονία με πολλαπλούς εθνικούς σκοπούς.

Στα 1900, η αθηναϊκή Στοά «Μαραθών» παρουσιάζει στην Μεγ.: Αν.: το τολμηρό σχέδιο ιδρύσεως ελληνικής Στοάς στο Ρουχτσούκι της Βουλγαρίας!

Στα 1902 ιδρύονται στην Αθήνα νέες στοές με τα εύγλωττα διακριτικά ονόματα «Μακεδονία» και «Πατρίς».

Στα 1904, ενώ ο αγών κορυφούται, ιδρύεται στις Σέρρες η πρώτη αμιγώς Ελληνική Στοά «Αριστοτέλης». Ιδρυτής ο Εθνομάρτυς αδ.: Ιωάννης Παπάζογλου.

Γιατί οι Βούλγαροι ξέρουν ποιους σφάζουν: όπως και τον κατά παράδοσιν τέκτονα Αιμιλιανόν των Γρεβενών, θείον του αειμνήστου Μ.: Δ.: αδ.: Αλ. Τζαζόπουλου, τον Μητροπολιτην Βάρνας και τον Μητροπολίτην Κορυτσάς Φώτιον. Για το μαρτύριο των δύο τελευταίων Μητροπολιτών, ο Ελληνικός Τεκτονισμός απαντά με δύο συγκεκριμένες ενέργειες: Την εμπεριστατωμένη διαμαρτυρία της Στοάς «Σκεντέρμπεης» από 8.7.1906, για τον πρώτο, και την ίδρυση της Στοάς «Φώτιος» μέσα στην ίδια την Κορυτσά το 1908, προς τιμήν του εθνομάρτυρα Δεσπότη. Τότε ιδρύεται και η ελληνική στοά «Ηράκλεια» στο Μοναστήριον. Την ίδια εποχή (14.8.1906), το εν Ελλάδι Ύπατον Συμβούλιον διαμαρτύρεται σε όλες τις ξένες τεκτονικές δυνάμεις για την απάνθρωπη δράση των κομιτατζήδων: Το ξένο περιοδικό ;;;; δημοσιεύει φωτογραφίες των σφαγών.

Η ιστορική αθηναϊκή στοά «Υψηλάντης» οργανώνει αλλεπάλληλες μυστικές αποστολές στο εσωτερικό της Μακεδονίας βάσει μελετημένου σχεδίου. Η τουρκική

αστυνομία καταγγέλλει τον Σεβάσμιο της Στ.: «Φίλιππος» της Θεσσαλονίκης ότι ορκίζει νεομούητους «να τηρώσιν πίστιν εις την Ελλάδα»!

Αλλά και στο διπλωματικό επίπεδο, ο επίσημος ελληνικός Τεκτονισμός ρίχνει το βάρος του: ο υπ' αριθμ. 1524 πίναξ της Μεγ.: Αν.: της Ελλάδος με ημερομηνία 25.2.1910 κατ' ευθείαν προς την Μεγ.: Αν.: της Τουρκίας, διαμαρτύρεται για τις ωμότητες των Τούρκων στην Μακεδονία και στην Θράκη.

Σύγχρονη ιστορία

Ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος βρίσκει την Ελλάδα σε τέτοια εθνική έξαρση που θα ήταν άπρεπο να τονίση κανείς ιδιαίτερος τη συμβολή των τεκτόνων ως ατόμων.

Μεγαλύτερη σημασία έχει το Γερμανοϊταλικόν μένος κατά της Μ.:Σ.: της Ελλάδος, η κατάσχεση των όσων αρχείων δεν είχαν αποκρυβή, οι συλλήψεις σεβασμίων, οι παράνομες τεκτονικές συγκεντρώσεις σε σπίτια διακεκριμένων τεκτόνων, η πνευματική εγρήγορση που για άλλη μία φορά εξασφάλιζε ο Τεκτονισμός, η επιστροφή μέρους των αρχείων μας από την Γερμανία, μετά τον πόλεμο κλπ.

Θα ήθελα επίσης να υπενθυμίσω εδώ την θαρραλέα θέση που πήρε ο Ελληνικός Τεκτονισμός στις δύο φάσεις του Κυπριακού δράματος. Και την εποχή της ηρωικής αντιστάσεως της ΕΟΚΑ και στην πρόσφατη χαλεπή τραγωδία: Οι επίσημες μάλιστα διαμαρτυρίες της Μ.: Σ.: προς τις ξένες τεκτονικές δυνάμεις και, ιδιαίτερα τώρα, προς τη Μ.: Σ.: της Τουρκίας και τους απανταχού της γης τέκτονας είναι κείμενα με μεγάλη ιστορική αξία.

Αδελφοί να θυμάσθε ότι ετοιμάζοντας την υποδομή των ατόμων με το ανθρωπιστικό αξιολογικό σύστημά του και την υποστασιακή μνητική του, ο Τεκτονισμός επηρεάζει την ομάδα έμμεσα.

Για αυτό και «δεν μετέχει των θρησκευτικών ή πολιτικών (...) αγώνων» άμεσα (αρχή V). Μόλις όμως η προετοιμασία των συνειδήσεων συντελεσθή μέσα στα Εργαστήρια, τότε «οι ελευθεροτέκτονες (...) αμύνονται υπέρ παντός αδικουμένου» (IV), «και καταδικάζουν την βίαν» (IV). Οι ελευθεροτέκτονες πλέον, και όχι ο Τεκτονισμός. Την υλοποίηση της πνευματικής ωριμάνσεως την αναλαμβάνουν τα άτομα και όχι ο θεσμός. Και εδώ ακριβώς βρίσκεται η ρίζα της μεθοδολογίας του. Ο καθένας μας ανήκει σε θρησκευτικές ή πολιτικές ομάδες – δεν είναι αυτό που λείπει και ουδέποτε φιλοδόξησε ο τεκτονισμός να τις υποκαταστήση. Φαίνεται όμως να πιστεύη ότι πίσω από κάθε πολιτική στέκεται μια κοσμοθεωρία, και πίσω από κάθε πολιτική πράξη βρίσκεται μια ηθική προσωπικότητα. Την ανάπτυξη αυτής της προσωπικότητας αναλαμβάνει να ευοδώση ο Τεκτονισμός, ενθαρρύνοντας παράλληλα τα κοινωνικά ενδιαφέροντα των τεκτόνων. Έτσι, ο Τεκτονισμός δεν είναι μεν πολιτικός, αλλά είναι σαφώς καλλιεργητικός συνείδησης και εκπαιδευτικός του πολίτη θεσμός.

Το παρόν κείμενο συνιστά ουσιαστικά πανηγυρικό που εκφωνήθηκε σε Στοά της Μ. Στ. της Ελλάδος το Νοέμβριο 1974.

25/03/2020